

ДІЛО

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 18, II. пов.
Конт. почт. шаки. 26.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Число телефону 565.
Гуконісія
редакція не змержє.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро-Угорщині:
місячно 5— К.
чвертьрічно 15—
піврічно 28—
вілорічно 56—
у Львові (без доставки):
місячно 4— К.
чвертьрічно 12—
піврічно 22—
вілорічно 44—
в Німеччині:
вілорічно 28— М.
піврічно 56—
За зміну адреса
платити ся 50 с.

Ціна оголошень:
Ряди оголошень, довільної довжини або 500 слів, в надісланій 1 К. в оповістях 1'50, в редакційній частині перед або по закінченні 2 К. Неєрологія 2 К. Службові оголошення друкує редакція. Оголошення на суботу і неділю подвійно.
Перші оголошення за місяць уковом.
Одні примірників коштує у Львові с. на провінції с.

Видає: Видавничий Осередок „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Пачоцький.

Тимчасовий основний закон

про державну самостійність українських земель бувшої австро-угорської монархії,

ухвалений Українською Національною Радою на засіданні дня 13. листопада 1918.

Артикул I. Назва.

Держава, проголошена на підставі права самоозначення народів Українською Національною Радою у Львові дня 19. жовтня 1918, року, обняваюча весь простір бувшої австро-угорської монархії, заселений переважно Українцями, має назву: Західно-українська Народня Республіка.

Артикул II. Границі.

Простір Західно-української Народньої Республіки покривається з українською судильною етнографічною областю в межах бувшої австро-угорської монархії, — то є з українською частиною бувших австрійських коронних країв Галичини з Володимирією і Буковиною, та з українськими частями бувших угорських етолиць (комітатів): Саниш, Шаріш, Земплін, Уг, Берег, Угоча і Мараморш, — як вона означена на етнографічній карті австрійської монархії Карла барона Черніга (Ethnographische Karte der österreichischen Monarchie, entworfen von Karl Freiherrn Czernig, herausgegeben von der k. k. Direktion der administrativen Statistik, Wien 1855, Maastab 1 : 864000).

Артикул III. Державна суверенність

Огся державна територія творить самостійну Західно-українську Народню Республіку.

Артикул IV. Державне вступництво.

Права влади іменем Західно-української Народньої Республіки виконує весь її нарід через своє заступництво, вибране на основі загального, рівного, безпосередного, тайного і пропорціонального права голосування без ріжниць пола. На сій самій основі мають бути вибрані Установчі Збори Західно-української Народньої Республіки. До часу вібрання Установчих Зборів виконує всю власть Українська Національна Рада і Державний Секретаріат.

Артикул V. Герб і прапор.

Гербом Західно-української Народньої Республіки є: Золотий лев на синім полі, обернений у свою праву сторону. Державний прапор є сивьо-жовтий. Державна печать має дозкола гербу напись: Західно-українська Народня Республіка.

В Народній Республіці.

Львів, 14. листопада 1918.

В Народній Республіці не може бути суверена і підданих. Сувереном є цілий нарід.
В Народній Республіці не може бути пануючих і поневодених, упривілейованих і упосліджених. Всі горожани без ріжниць мови, віри, стану, пола є рівні вільні горожани.
В Народній Республіці не може бути прав без обовязків і обовязків без прав. Кождий горожанин, кожда національна, віроісповідна чи соціальна група є повноправним учасником усіх прав і несе всі обовязки.

В Народній Республіці не може бути просвічених і темних. Привілей науки і просвіти, який в старім світі прислужував тільки багатим, мусить зникнути. Школи в Народній Республіці мусять бути уладжені так, щоб наука і просвіта, від найнижшого ступня до найвисшого, була справді — не тільки правно, але й дійсно всім доступна.
В Народній Республіці не може бути багатів і нуждарів, неробів і невільників праці, визискувачів і визискуваних. Право до праці і право до повного доходу з праці мусить бути здійснене в найширших розмірах, — так, щоб народне господарство і народне багатство було справді добром цілого народу, всіх горожан разом

і кождого зокрема, щоб кождий горожанин своєю працею міг собі запевнити добробут.

Західно-українська Народня Республіка є передовсім державою селянською, отже вся соціальна політика її мусить бути передорсім звернена на те, щоб селянство дістало варстат праці — землю і тим самим мало запевнений весь дохід з праці.

Основна земельна реформа мусить бути тому найпершою і найголовнішою журою нашої державної власти.

Як добути для нашого селянства землю, — знаємо. Адже в нашій державі величезні простори землі зібрані в руках нечисленних великих власників, яким доси служила вона як знаряд господарського визиску малоземельного і безземельного селянства. З сих земель мусить бути утворений земельний фонд Народньої Республіки, яким мають бути задоволені земельні потреби селянства.

Як утворити сей земельний фонд і як заспокоювати з нього земельні потреби селянства, про се рішить само селянство на Установчих Зборах.

Промисл і торгівля в нашій державі стоять на дуже низькій ступні розвитку. Розвиток їх мусить бути також одною з найголовніших задач нашої державної власти. Одначе не способами, уживаними в капіталістичних державах, через упривілейовання підприємців і визиску робітників. Народня Республіка мусить розвивати промисл і торгівлю, окружуючи як найбільшою опікою робітницьку клясу. Не власник капіталу, підприємець, тільки робітник, який своїми руками творить вартости, мусить бути творцем і носителем промислу і торгівлі в Народній Республіці. Йому, робітнику, робітницькій клясі Народня Республіка мусить забезпечити в цілій повноті право до праці і право до повного доходу з праці, так, щоб робітницька кляса була не рабом капіталу, тільки повноправним, вільним творцем народнього господарства і народнього багатства.

Отсе в найзагальніших рисах основи, на яких повинно бути побудоване державне життя нашої Народньої Республіки. Сі основи і програму будови установить сам нарід на Установчих Зборах, які — як постановляє тимчасовий основний закон — будуть скликані на основі загального, рівного, безпосередного, тайного і пропорціонального виборчого права без ріжниць пола.

Установчі Збори повинні бути і — ми певні сього — будуть скликані як найшвидше.

А поки-що Українська Національна Рада і Державний Секретаріат своїми тимчасовими постановами й зарядженнями будуть класти перші і найпотрібніші основи нового життя, яким жити-ме українській нарід в своїй Народній Республіці.

На сторожі сих основ в сю важку хвилю стоять-ме твердо і непохитно наше славне війсьско, кість з кости і кров з крови народу, будуючи кровю своєю Українську Народню Республіку.

М. Л.

Українська Національна Рада.

Львів, 14. листопада 1918.

Вчорашнє засідання Ради повпочалося о год. 10 рано. Головує д-р Лев Ганкевич. На засіданні присутні крім членів Ради голова Секретаріату д-р Кость Левницький, секретар д-р Василь Панейко, секретар судів д-р Сидір Годубович, секретар військових справ Дмитро Вітовський, секретар ісповідань Олександр Барвінський, секретар суспільної освіти Антін Червоний, тов. секретар шляхів Микола Парфанович.

На розгляд Ради вноситься Державний Секретаріат тимчасовий закон про державну самостійність українських земель бувшої австро-угорської монархії.

До голосу приходять голова Державного Секретаріату д-р Кость Левницький, прокладаючи проект закону. Згадає при тім, що повстання держав в давнину ґрунтувалося на завойованні, більше на династич. Повстання нашої держави ґрунтували на праві самообрання народу, призначеного цілим світом. Не перебуджуючи постанов конституанти, ми признаємо в нашій державі республіканський устрій, примінюючи в суспільно-державній і політичній життю всі здобутки новітньої демократії.

Розпочинається загальна дебата.

Олександр Барвінський, згоджуючись з республіканською формою влади, бажавби змінити назву: Західно-українська Республіка на Західно-українське Народоправство.

Д-р Михайло Лозинський обстоює назву, пропонує Державним Секретаріатом Народоправство означає стільки, що демократія, але вогнім не підходить під те політично соціальне розуміння, яке має слово: Республіка. Народоправство може бути і в конституційній монархії.

Д-р Степан Томашівський не входить в технічні справи, що до котрої не буде між нами різниць. Радить внесення Секретаріату відіслати до комісії, створеної з членів Ради.

Д-р Володимир Охримович заявляє, що за негайним пиніттям законопроєкту — тим більше, що справа вже наскрізь довіряла до рішення.

Олександр Стефанович думає, що назва держави є за довга, тому був би за коротшою назвою.

Д-р Михайло Новаковський не хотів би завдалегідь назвою обнімати форму державного устрою, а головню думає, що належало помінити в назві слово: "Народна".

Д-р Володимир Охримович обстоює пропозицію уряду. Що до слів "республіка" і "народоправство", то суцільне значіння тих слів залежить від того, котре слово в бажанні зрозумінню загально прийняте.

Рада приступає до спеціальної дебати, в котрій забирають слово: д-р М. Лозинський, голова Секр. д-р Кость Левницький, д-р Володимир Охримович, д-р Степан Томашівський, о. Ол. Стефанович, д-р Антін Горбачевський і д-р Степан Баран. Поправки ставлять головню д-р В. Охримович і д-р М. Лозинський. Вкінці приймається головний закон у виді, поміщений в нашій газеті на іншому місці.

По доконанні ухвалі підноситься голова Ради д-р Лев Ганкевич. Висока Радо! Сьогодні ухвалили ми основний закон нашої держави. Ми, представники всіх суспільних утворень українського народу, відпоручники всіх партій добровільно, без якого будь натиску, без найменшого насильства, йдучи на стрічку всій долі народу, ухвалили найкращу, найбільш підходящу державну форму.

Словилися мрії найкращих снів нашої мрії нашого славного стрільця, наших героївських жовнірів. Празда, нас випередили були в державному будівництві, в прийнятті цієї новітньої форми державного устрою наші нащадки приянські брати по розвалі царської тюрми народів. Однак московсько-німецька реакція здала пера починати того будівництва, творчачи в Україні найбільш реакційну державу світа. Незай отсей наш виннок буде товчком, щоби вони побудили той нещасної форми, котру накинута їм чужа рука. Нашим сердечним бажанням є, щоби У. Н. Р. як найскорше дістала в Київ виступу, що там запланувала змову Українська Народна Республіка. (Гучні оплески).

Голова Секретаріату д-р Кость Левницький згадає про важкі зусилля наладження адміністративного апарату. Секретар внутрішніх справ потребує помічи, тому ставить внесення: іменувати товаришем секретар внутрішніх справ д-р Р. мана Перфеського, полишаючи друге місце товариша секретар внутр. справ для представника бувшої Буковини. Рада приймається до цього внесення.

Секр. військових справ Дмитро Вітовський ставить на розгляд і затвердження Радої цілу низку справ, зв'язаних з організацією армії. До полагоди є три справи: 1) організація

військових сил республіки; 2) демобілізація чужонаціональних військових відділів, що знаходяться на території республіки і 3) демобілізація українських військових відділів, котрі спішають до дому з різних фронтів. Вичерпуваючи заставляється п. секретар над видангнутими ним справами. Рада в цілості приймає його внесення.

О год. 1:50 попол. засідання закривається.

"Батьківщина" в справі Галичини.

Київ, 9. листопада 1918.

Товариство "Батьківщина" видало в справі східно-галицьких подій такий поклик:

Браття і сестри!

Настав останній час. На Україну як та галля насуваються з обох боків вороги. Ми мусимо негайно взяти в руки зброю і зброєю в руках або померти, або добути волю нашому народові. Ви знаєте що робиться в Галичині. Нема чого чекати, ні помічи ні поради нам не буде ні від кого. Згадайте, милі браття, як недавно, тут над Дніпром в тяжку годину всі Галичане-воєнки і просто горожане брати й сестри разом до зброї стали і спасли від смерті не тільки тисячі людей, але й саму державу. Згадайте поміч їх весь час в будові України. Прийшла черга до нас. Ми мусимо віддати їм не словом не хвалюючи, а виступом фактичним зброєю в похід. Отож, брати, не гайте часу, записуйтеся найшвидше в очокі полки, а Ви землі козачої красі, найкращі сестри, записуйтеся в сестри "Червоного Хреста".

Установлення влади У. Н. Р. в краю.

Добромиль.

Старство, податковий уряд, судівні інші уряди перейняли українські влади й обсадили українською міліцією. Жандармерія розброєна, Староста виїхав, повітовим комісарем є д-р Константин Стецяк, бурмістром Добромиля о. Лисак, парох.

Львівщина.

В Городиславичах, Гаях, Чижиківі, Підберезцях і інших селах коло Винник усюди вибрано громадського комісара й прибічний комітет. Організуються військові відділи, які відсилаються до Винник.

Камінька Струмилова.

Вся власть в цілій камінецькій повіті, себто як в Камінці Струмиловій, так і в Буську перейшла в наші руки без проливу крові дня 1. листопада ц. р. Суди, податкові й залізничні уряди урядують далше. Урядники тутешнього старства здержалися від дальшого урядування. Тому назначено тимчасовим референтом народнього шкільництва Івана Вертипороха, управителя школи в Сльці Бензюва, а санітарним референтом д-ра Теодора Яцеза, лікаря в Камінці. Військовий реферат поручено концетовому практиканти даними намісництва в Самборі Старім Антоневичеві, а на секретаря завягажовано д-ра Савойку, кандидата адвокатури.

До української армії заряджено примусовий побір в цілій повіті ополченців української народности від 18—36 року життя. Побір розпочався 12. п. м. Майно бувшої австрійської армії перебрано протоколярно й адмініструється при помічи до цього визначених відпоручників.

Харчова справа представляється в нашій повіті досить добре, а саме в околиці Буська ми перейняли від австрійського війська т. зв. "групу чікі", яка складається з кількох фільварків. Інвентар цілого майна, себто худоби, коней, збіжжя й картофелі, саме вигодовує відпоручник повітового комісара й управитель цієї групи Сидяк. В найкоротшій часі буде покликана до життя ліквідаційна комісія, зложена по можности з фаховців, яка займеться справою пілля вказівск Українського Краєвого Харчового Уряду.

Населення польської народности по селах звхосветується спокійно, за те польська інтелігенція в Камінці про око завоюєть спокійно, лиш зі страху перед українськими стрільцями й машиноними кірсамі. Не було на раві потреби ужити гострійших мір крім зарядження виняткового стану в цілій повіті. Населення заховується без закиду.

Військовим командантом для Камінки є четар Косаревиц, для Буська поручник Войтків, а командантом тутешнього гарнізону і У. С. С. є четар Салік.

Українським повітовим комісарем на повітових зборах мужів довіря вибрано Петрушевича, а заступником о. Петра Каваніського, місцевого сотрудника. Вже відбулися дві сесії сільських комісарів, а саме одна в Камінці, а

друга в Буську, а крім того цього тижня відбудуться два всенародні віча, одно в Камінці Струмиловій, а друге в Буську.

Дня 4. листопада по Службі Божій в міській церкві при великій здані народу й інтелігентній чершій зложена присягу повітовий комісар на вірність Українській Державі й українському правительству, а потім зложили присягу новобранці числом около 200. Маніфестація була велика і вишхитала велике вражіння на зібраний народ. На закінчення увесь народ і новобранці відспівали "Вже воскресла Україна".

По дорозі в західній Галичині до Львова.

Кандидат адвокатури д-р Ф., що приїхав з Закопанска до Львова, подав такі інформации про стан установажень влади У. Н. Р. в краю по дорозі від західної межі Західної Української Народної Республіки до Львова. В часі між 1. до 2. листопада прийшла від Негого Санча вістка, що там розоружили й інтернували Українців 10. п. п. та що зноситься на інтернування Українців у Закопанні. Це було причиною візду нашого інформатора з Закопаного 5. листопада через Новий Санч. Д. б. листопада рано в Новім Санчі зібрав наш інформатор такі вістки. Офіцери України рішені були здобути власть над 10. п. п., однак наслідком неукатного інформатора (поліяні випередили Українців, розоружили й інтернували 1. листопада 800 осіб мужів й 35 офіцерів. Офіцерів пушено потім на воду, а мужів не знаваючи на домагання офіцерів, задержано інтернуванням ще до візду нашого інформатора 6. листопада. Половина офіцерів розійшлась по Лемківщині в цілій ослідування Лемків про ситуацію, яка тепер планує в східній частині краю. В Санці обьявля власть Поляки в свої руки, допустивши українську міліцію під проводом одного в поручника Українців.

Загіре находилося дня 7. листопада в українських руках, а були допущені Жиди й Поляки до міліції. Ці останні творять однак звичайно меншість. Міліцію зарганізували соціальні демократи.

В Хирові власть в цілості в українських руках. Командантом залізничної станції є поручник Шкреметко, командантом міста поручник Українець.

Самбір і Дрогобич находяться в руках Українців. В Дрогобичі повітовим комісарем є д-р Микола Бодруг. Порядок віривний. В Стрию українська власть зарганізована в усіх напрямках. Повітовим комісарем в Стрию є д-р Гарасимів, посадником (бурмістром) д-р Калитовський начальником зал. станції Устиязович, начальником пошти Сигалевич, президентом суду Кульчицький, головою харчового уряду Киселевський.

В Загір'ю стрітвся наш інформатор з кадрую 33. п. крайвої оборони, яка вертала в Кракова під проводом сотника Грабовенського. Кадру відіслано партіями по 150 людей, а решту 7. листопада довіз, сотник Грабовенський до Стрия В Кракові польська власть відібрала їм оружжя й військові матеріали, виставила перевозовий лист, підписаний командантом польських військ ген. Росю. В Ряселі майор польських військ не чувся зв'язаний цим документом, подер його, повідбрав офіцерам шаблі, а наші останки, які полишив їм Рос, як черевки, одинники й т. ин., взагалі все, що мали при собі. Крім того на кожній зал. станції відібували з Поляки так, що пушено їх майже голыми. Із забрано також цілий вагон в військових документів 33. п. стр. В Стрию сотник зайнявся звар реорганізацією кадри, однак вже 9. листопада виїхав з бувшим послом Сигалевичем на Угорщину для заключення угоди в Мадярамі в справі достави вугля для галицької України. Мадяри саме висилають по кілька поїздів денно московських поволених до вітчизни. Поляки здержали транспорт вугля, назначений давніше міністерством Австрії для Української Держави. Українська власть вже зарганізована по селах у місточках так, що фіру, якою відбував наш інформатор подорож зі Стрия до Львова, затримувано, жадаючи показання української перепустки, як в місточку Миколаєві над Дністром і в селі Бродках.

В Кракові дезорганізація. Особи, що 7. листопада вертали в Кракова, оповідали, що в дні 1. с. м. по перейняттю влади повнили службу коло магазинів знаменито зарганізовані 2000 Чехів під проводом своїх і українських офіцерів, а в головній квартирі польських військ відіслано поручника, який домагався перевозового листа від начальної команди до майора Германа, то до інтендантури, то знов до одного капітана й ніхто не знав, до кого ця справа належить.

Наші Поляки на якунебудь поміч в заходу безосновні, тим більше, що всі Мазури з зброєю в руках витають організатори польських військ. Від воєнків української народности, які повертають до Східної Галичини, все відбирають.

Добровольці до Української Національної Армії зголошуються у Львові при ул. Курковій ч. 12.

До чого вони доводять.

Воєнний стан у Львові, викликаний опором польських субросних баталіонів проти української влади, мститись в страшний спосіб на мешканцях міста, що живуть в районах, заповнених бойовими операціями. Що переживає тепер людність, яка мешкає в домах, положених в безсердечнім сусідстві боєвої лінії, про те швидко висловлює по гашім боємі містам, мають дуже мале поняття. Вони відтіють найнещасливіше від російських міст і живуть немов в гробах, серед страху, голоду і крайньої нужди.

Вулиці Словацького, Браєрська, далі ще години Казимірівська, долшня Янівська, вул. св. Анни, Яковича, ряд вулиць між Шпитальною і Під дубом, вулиці Германа, Локетка, Вбраєрського, Кшевича, Замарстинівська й інші, відізані зовсім від світа і наверх не проявляють найменших слідов життя. Серед гуку вистрілів і смеху куль ніхто не вагається не то доклатися на вулицю, але наблизитися до вікна. Вікна в два огні, поховались по всяких закутках і пивницях, де вмирають зі страху і голоду.

Найбільша нужда в районах, де живе людність. Від куль погубило багато людей, що лежать тепер цілими днями в домах непоховані. В одній десь знаходиться десять трутів, що розкладають я і ватрують воздух дола. Богато є ранених, лише на всякої лікарської помочи і медикаментів. Діти, лежачи в голоді і холоді по мокрих пивницях, хорують жовтою, старші, обезсилені голодом та вдеперговані вічними страхами, ледви держаться на ногах. В додатку показують влоді та опришки, що зачинають безпощадно рабувати. Богато домів стоїть нині цілковито пустою.

Хто спричинив се катастрофічне положение тисяч мешканців міста, про це не може бути двох гадок. Мешкани района, що привнали українське правительство, — а вони творять три четвертини міста — живуть спокійно і, як на теперішній час, нормально. Апровізіція належдуть все краще і якби не гук стрілянини, доходячий з боєвих районів, та слабкий рух на вулицях, не відносилось би вразі війни. Зрештеш самі, найбільше загрожени мешканці, вказують прорачисто на винюників сього нещастя, бо звернулись — як отсе довідуємося — до польської бойової сторони в проханнн, шоби звісім бодей на кілька годин оружі, уможлиwiająчи бодей погребання трупів та закуплення найнещасливіших засобів до життя. Та польські бойові баталіони з такими бажаннями людности не числяться і опираючися проти української оружної сили, спихають дальше мешканців міста в безодню нужди і горя. В зайнятій ними частині міста польські бандисти рабують не тільки склади оружнн і всяких товарів, але й приватні доми, починаючи перш усього від українців. Не мають грошей на ведення своєї „війни“ і тому наложиди на всіх мешканців податок, по одній кірси від комати. Словом, і в зайнятій бандистами частині міста положення мешканців невипомиме. Крайна пора, шоби в ними зробити раз конець.

Польське республіканське правительство.

Львів, 13, листопада 1918.

Тимчасове народне правительство польської республіки, в склад якого входять: Тома Арцишевський, Гнат Дашинський, Медард Доврович, Гаврило Дубель, Маріан Малиновський, Андрій Морачевський, Тома Ночацький, Юлія Понятовський, Едвард Ридз-Смігний, Вацлав Сіршевський, Блэжей Стеларський, Станіслав Тутутт, Віноквіт Вітос і Броніслав Земенський видали поклик до польських народніх мас: робітників, селян і польських всяків. Воно просить помочи польських народніх мас у створенню незалежної і єдиної народньої польської республіки.

З поручення людювих і соціалістичних партій бушого королівства й Галичини воно проголосило себе тимчасовим народнім урядом Польщі й до хвилі скликання установчих зборів переймає усю владу в свої руки. З днем 7. листопада Регенційна Рада, що „прашує на шкодо польського народу“, „перестав існувати“.

Проголошена польська республіка обіймає „всі землі, заселені польським народом, з власним морським побережжям“. Першого прези-

дента польської республіки виберуть установчі збори. Всі донішні й майорати в Польщі проголошуються державною власністю, а так само всі ліси, приватні й державні. В промислі, ремеслах і торгівлі заводяться 8-годинний робочий день. Далі подані ті законопроекти, які задумує тимчасове правительство вестн на уставовчих зборах.

Про відношення цього правительства до Поляків, що живуть на землях, котрі встали колись до історичної Польщі, вимо в повільку такий уступ: „Поляків, що живуть на землях бувшого княвства литовського, завизуємо, шоб в братвій згоді з литовським і білоруським народами змагали до відбудови литовської держави в давніх її історичних межах, а Поляків зі Східньої Галичини й на Україні до мнжного поагодження справ, спірних в українським народом, аж до кншевого й уразливлення мнрсдатями чинивами шоб народів“.

Колн німецькі війська не уступили добровільно в віті польської землі, правительство польської республіки визнає польський народ збойною силою здобути державну цілість. Тому одним з найважніших і найшальших завдань — зорганізування правнної народньої армії. З огляду на несприятність Йосифа Пілсудського створенням цієї армії має зайнятися Едвард Ридз-Смігний.

Nota німецького правительства до Злучених Держав.

Берлін, 14, листопада 1918.

Урядово донсять через радіотелеграфічну стайню в Науені:

Німецьке правительство при посередництві шведського правительства звернулося до правительства Злучених Держав вітної Америки в такою ноту: Колн вже заключено завішеня зброї, німецьке правительство просить президента Злучених Держав розпочати вирозі переговори.

Щоб прнспішити справу, предкладає воно передовсім заключити проліжарний мир і повідомити його, в якій місці та в якій часі можуть розпочати переговори. З огляду на гріану недостачу засобів псжени приваує німецьке правительство велику вагу до негайного почину переговорів.

Золіф, державний секретар закордонних справ.

Отже з ким воюємо?

Вже перед кількома днями зазначили ми що польська боева сторона у Львові не вживється ніякими міжнародними бойовими правилами і по варварськи остріає наші санітарні патрулі. Факти, які ми тоді навели, аж надто ясно освітлювали культуристів воявання польських бандітів. І на диво, польська бойова сторона надіслала ще до начальної Команди наших військ жалобу свого санітарного шефа, будьтоби українські війська домагають приписи женецької конвенції, причім не обійшлося без оклепаних фраз про „dzikość i barbarzyństwo Rusinów“. У віповідь на се санітарний шеф Начальной Команди українських військ д. р. К. Тячківнич предложив факти острілювання Укр. Червоного Хреста.

З боку Поляків у білий день у Львові, ствержені свідками не лиш своїми, але такж чужими людьми, в яких саме можна пізнати варварство та замічність наших відійчних ворогів—Поляків, і так:

1. Дня 3. с. м. о год. 4. по пол. біля церкви св. Анни кинено в вікно католицького дому два ручні гранати на санітарне авто, який їхали санітарний четар Якоблев Гиндлевич і санітар Іван Кухта. Щастє лиш, що ті гранати, упавши коло авто, не експлодували. Свїдок крім тих двох Поляк, суддя Станіслав Бляогурський, що живе на вул. Казимірівській 34.

2. Дня 6. о год. 3:45 по пол. на скрутї вул. Коперника й Словацького, обсіпано грандом куль з машинних крісів з боку будинку жандармерії санітарне авто, яке їхало по ранених на пошту, через що тяжко ранено д. ра мед. Розу Кляйнман, котра їхала цим автосм і одержала перестріл прагнх легких і фрактуру правого рамени. Далі санітарного четара Ярослава Гиндлевича ранено в ліву руку, а санітарку Олю Несторівну ранено в обличчє й голову.

3. Дня 3. с. м. о год. 10 рано підчас переміщення польського легіониста Гаєка (який нахо-

диться в гарнізоніім шпиталі ч. 14), на Жовтківській вул. біля аптеки Зарицького стріляно до санітарної патрулі з крісів в вікон третьої камениці на згаданую аптекою, наслідком чого згинув санітар Ляйкопф, одержавши перестріл черевної ями.

4. Дня 10. с. м. в саме полудне санітарне авто, який їхали санітарі Іван Кухта й Марко Лякопф по ранених на вул. Під Дубом, було острілюване крисами з різних камениць.

5. Те саме стрілуло того самого дня о год. 3. з пол. санітарну патрулю з санітарем Марком Лякопом на чолі на вул. Сикстуській коло Народної Гостиниці, яка йшла до ранених.

6. Протягом 12. с. м. в білий день збиралась кілька разів санітарна патруля, командантом якої був Олекса Пташкин, вул. Сикстуською до забрання мерця на вул. св. Михайла, кожного разу мусіла завертати, бо була принята встрілами з скорострільн на розі вул. Шаймоли так, що аж вночі можна було цього мерця віднести до трупарні.

Коментарі до сього офіційного конункату загні.

Кілька гадок про владчі нашого правительства.

Наше народне правительство стоїть перед великою задачею будови нашої державности. До цієї праці пристуває воно серед важких обставин.

З усіх усюдів вороги: Поляки, Угри, Румунн. Всі вони бажать волі для себе, а нас хотіли би затримати в неволі. Одначе наш народ дасть собі в цьому раду. Ти, що своїм зусиллям через довгих, тяжких п'ять років війни віддержували чужу державу проти всіх сил світа, найдуть в собі досить сили, шоб оборонити свою молодую Державу проти безпоривання слабшого, хоч завязтого противника.

Чужа неволя виникне, як сніг під проміннми сонця волі, що показують хочби поодї встаних днів, коли майже ціла наша галицька земля визволилась від чужого панування одним зривом, одним проявом волі.

Та се шойня перша підвалина під велику роботу. Тепер же нас далеко більший труд, бо треба нам будувати нову, величаву будівлю рідної держави.

Будувати приходиться нам на пожарищі. Свої й чужі працівали над руйнуванням нашого життя. Вороги і свої війська випали його в інтересі війни. Коли батьки проливали кров на далеким полях Італії, Франції, Балкану і Бог зна де ще, тоді їх діти й жінки викидали в стратегічних і всяких інших оглідів в рідних зат і рокиви державно по різних барнаках. А коли остаточно здались недовбитим вернути найшли вони в доми руїну. Неприхильне й позидарне краще правительство не вишло й не зотіло її направити й нарід тисячами тисячарьсья по земляках, бо не відбудовано йому амщених зати. Та він щасливий, що вернув на рідну землю. Жінка, старі й діти величними руками відбудовують те, що їм поруйновано, справляють поорані стрільцями полє й омижає мертва країна. При добре зорганізованій і веденій праці вона відбудується скорше ніж нішї краї, бо рільна господарка відновлюється найскорше. без порівняння легше ніж промислова. Одєн добрий урожай ставять її на ноги, особливо в той час, коли земні плоди так незвичайно в ціні.

Правда, до її обнови необхідні вироби проми лу, та їх буде можна набути хочби дорогою обміну за рільничі плоди з західних, вигодованих промислових країн. Треба тільки як найкорше знову назавати торговельні взаємини з ними. Це справа не трудна, бо західний промисел все шукає у нас ринку збуту своїх виробів, отже, як тільки перейде з воєнної на мирову господарку, сам до нас звернется, а то тим певніше, що потребує наших господарських продуктів. Каша, нафта, дерево, худоба, стручкової овочі і багато інших влодів йшло далеко в світ в мирних часах, а піде там тим більше тепер, коли той захід вигодований. Піде в заміну за потрібні нам фабрикатн. Поки-що дорогу на захід спинає польська частина Галичини, але й вона потребує ашої помочи, бо сама не виживить себе, тому певне піде на уступки. Інакше не оставаєд нам нічого іншого, як шукати дальшої окружної дороги через Угорщину. Туди й так в часі війни йшло багато західних фабрикатів, бо там їх

радо продавали фабриканти, не вважали максимум цін на продаж на Угорщину. Також угорський мелодий промисл доставить нам дещо, особливо різні машини, які вже йшли до нас. Все можна зробити. Треба тільки ще трохи терпцю, а ми до цього звикли. Учнів нас ждуть чужі пани й підпанки, пождемо ще, бо знаємо, що вже коротко прийде тварити, ніж ми терпіли, й це очікування облекшить нас від тої світляної будуччини, яку маємо перед очима душі: свободне життя у вільній, рідній Державі!

З повернення тисяч наших воїнів в війни прибуде багато робочих сил, що стужені за продуктивною працею, залюбки до нас вступать, отже вона піде живо. Праця, як сказано, піде швидко, наше вродите, нескладне життя хліборобського народу облекшить її, бо не треба нам будувати якихось палат, ані фабрик, тільки селянські господарства й реалізувати їх.

Певно треба нам також подбати про створення рідного промислу, особливо рілля, чого для переробки земельних плодів, що вже складніша річ, та тут стають нам в пригоді військові піхирняства, як тартари, млини, млянири, режарачі й варшати і ин., котрі стануть частком нашої Держави. З часом підемо з тою роботою далі вперед, а то тим краще, що не буде кому сказати розвитку нашого промислу, як то досі роблено в інтересі західного, а протиме він найде ширшу поміч і опору в нашій уряді.

Завдяки нашій рідкій торгівлі вже маємо і те в найадамовішій, ба кооперативній формі.

Наші торговельні кооперативи, побільшені невими, візьмуть у свої руки весь оборот продуктами краю, експортом їх за кордон і імпорт пограблених чужих плодів і фабрикатів. Торговельні зносини з заграницею у нас названі, треба їх тільки поширити, в чім знову своя управа може дуже допомогти. Не треба нам уже буде місяцями вачкувати на дозвіл спровадження штучних цегноів, приділ вагону блихи чи цукру або чогось иншого, бо від заграничної доставки наших держав вичинить залежну доставку продуктів нашої землі за границю. Скінчиться також протекція йна система тарифова на землі, котра шкодила нашому промислові й торгівлі. Поширяться залізничні сіть там, де цього будуть вимагати економічні інтереси нашого краю. Мається система, котра все збагачувала наших наших багатствами, а ми зі ставами дідами. Наші люди не будуть потребувати видати медом і милоком пачкучої рідної землі і гинуть в заморських шахтах, а найдуть багато хліба на своїй від тепер землі від своєю розумною і дбайливою Владою.

Тут треба савинити дві великі задачі: Піднести нашу рілля господарку на вищій рівень, а тимчасом збільшити її видатність і побільшити селянські надії.

В однім і другім напрямі вже дещо зроблено. Наші просвітні й рілляні організації багато потрудились для віднесення ріллянства, одначе з недостатком поверта з боку уряду ця праця не могла дати бажаного вигляду. Тому й багато труду йде нас. Рілляні школи, які не виховували певних формалізмів і економізмів, лише самостійних ріллянів, зразкові госп дваста, мля орації, комасції, рілляні кооперативи всякого роду — то перше, що для села треба зробити, відбудовуючи його.

(Далі буде).

Ельвас-Льотарингія.

Берлін, 14. листопада 1918.

Через радіотелеграфічну стачію в Науен доносять з Штутгарта, що 11. листопада уконституується там часин другої ельваської палати яко ельвасько-льотаринська національна рада й назначили в посеред себе тимчасовий виконавчий комітет.

До торговців міста Львова

Вважається усіх власників харчових склянів і складів, щоб до двох днів від дати цього зважання піддали їх для правильної продажі.

Як се не станеться, силени і склади будуть відчинені силою, а товари комісійно ваймається для потреб илого населення.

Львів, дня 14. листопада 1918.

Укр. Інтендантська Комісія.

Звідолення Начальної Команди Українських Військ

в дня 14. листопада 1918.

Протягом останньої доби олезації наших військ у Львові увінчалися гарними успіхами. Очищено ґрунтову Стрийський парс від польських ватаг і виперто ворога поза стрийський цвинтар і кадетську школу. Стежі, вислані нині до Стрийського озруку, знайшли там багато муніції, погубленої ворогом при вчерашнім відвороті.

Завзяті бої зведено вчерашньої ночі коло Перленкізи, яку ворог за всяку ціну хоче удержати в своїй руках. Хмельво ворог мав навіть успіх, однак смілим атаком наших хоробрих стрільців, що масіла на поміч, розбито скоро польські ватаги і завдано їм великі втрати. Нездобитки ворога розбилися в неладі з сторону Кульваркова. Хоробрим оборонцям цієї позиції Начальна Команда в спеціальнім приказі уділила горьчої похвали.

Замарстинівська група оперує нині удачно. В районі групи Пдзача іде успішне чищення поодиноких доміз.

Наша артилерія острілювала вчора Гидлівську гору, ріг Янівської і площу Бема, вул. Вольносць, головний дворець, вул. Замарстинівську. Збурено також вежу костела св. Мартина, де містився машинний кріс. Нині наші пушки острілювали Гидлівську гору, вул. Янівську, розбито офіцерський дім при вул. Бема, де містилася ворожа команда, дайте ріг Янівської і Бема та ріг Бальшової і Вишньовського.

Залога Оссолінеум запримітила вчора вчорам, що ворог підготував наступ. Випередив його підхорунжий Савула, що підсунувся зі своїм відділом під сам мур і прогнав ворожі відділи ручними гранатами і крісовим огнем. Поляки стріляли кулями «дум-дум».

Залога Цетаделі відперла польські ватаги від вул. Лазаря.

Шеф штабу.

Наказ.

Всі українські військові команди й їх органи, а саме інтендантські органи, управителі усяких провчянозис магазинів, двані фасункові стачії й господарські заведення, та збірні стачії й худоби і т. д. мають прислати зараз точне віставлення зайнятого військового маітку й негайно відслати правильними партіями до Львова зерно, муку, худобу, есентуально, готовий хліб, сало й месо.

Доставу зголосити в Укр. інтенд. комісії, Намісництво, II поверх.

Як військовою залогою у Львові, так і населенню належить забезпечити правильною доставою перед грозячим голодом і його наслідками.

Для Української Республіки нехай буде Вам приказом.

Львів, 14. листопада 1918.

Секретаріат військових справ —

Вітовський в. р.

Українська Інтендантська Комісія.

Всі носять! ВІД'ЗНАНУ СОБОРНОЇ УКРАЇНИ

на спомин революції і свободи України 1917 р. з воєнно срібного металю.

1 К. 50 с.

Комітети і Товариства повинні поможати завважати, щоб на окс дістати. — Вісти в Запорозжя Львів вул. Руські ч. 10. — Wlasy z Zaporozja Lemberg Raskagasse 21. 8 9 1—7

НОВИНКИ.

Львів, 14. листопада 1918

— Іменовання в українській армії. Український державний Секретаріат для військови справ у Львові іменував поручників українських військ пп Селерина Ковака і Михайла Мельника в призначено за заслуги і геройське поведення при підтаннім переведенню обняття власти Укр. Нц. Ради сотниками військ і назначив командантами воєних округів. Сотник Северин Ковак обіймає львівський воєний округ, в склад якого входять полігичні повіти: Львів, Сявал, Жовква, Горзодок і Рудки, — сотник Михайло Мельник обіймає самбірський

воєний округ, в склад якого входять полігичні повіти: Самбір, Ст. Самбір, Дрогобич і Турка.

— Стемплювання російських банкнотів. П. Гетьман затвердив ухвалу ради міністрів про надання міністрів Фінансів права видавати обовязуючі постанови про представлення до державного банку, державних кас і інституцій, вказаних міністром судівництва, російських кредитових білетів, котрі є в обігу, з цілю оствемплювання. Міністер Фінансів має право установити умови, порядок і речинні представлювання та оголосити неважними в обігу на території України при виплатах ті російські кредитові білети, котрі у відповіднім часі не будуть представлені до оствемплювання.

— Концерт пам'яті Миколи Лисенка. Музикально драматичний Інститут імени покійного знаменитого українського композитора М. Лисенка уладив 10. листопада в Кулецьк м Зібранню у Києві вестір, на який зложилися твори М. Лисенка. Вступне слово виголосила Софія Русова. В концерті взяли участь найкращі артистичні сили.

Під увагу!

Всі, що їдуть на провінцію, нехай беруть з собою „Діло“, бо поштовий рух здержаний.

О П О В І С Т И.

Пятниця, 15. листопада 1918.

На віві греко-католи Акмидия — римо-католи Леопольда.

Вактра: греко-католи Алексинич — римо-католи Едуарда.

! До Красового Союзу Кредитового приступ необмежений від Бляхарської уллиці ч. 18. 840 2—3.

НАДИСЛАНО.

ДЕНТИСТ

Др. мед. Лев Ордовер

повернув до Станиславова і ординує від 11—4 год. ул. Бельовського 5. XXVII. 3—8

ОГОЛОШЕННЯ.

Здібний купець глядає посади управителя корини го склепу з коматою до судань, рілляного кружка або магазинера. Зголошуватись до адміністрації „Діло“ під „Управитель“. 847 1—3

Управитель фіпварку глядає посади. Зголошення до адміністрації „Діло“ під „Управитель“. 846 1—3

Анна Медлінгер живе у Львові та є здорова. Просить знайомих повідомити про те родичів у Відні IX. Eisengasse 30. „Pension Pfeffer“. 845 1—2

Кандидат адвокатури з правом субституції глядає віспо підшого зачеття. Условими перепоісць др. Стефан Муарецький, Львів, Глинянська 18. II. пов. 841 2—3

Стрільчики! Ми здорові. До хати не можна дістатись. — Будьте спокійні. — Ольга, Наталка Тарас. — 844 2—2.

Галя, Зуля, Геня, доньки О. Ясєва з Медобож, жи. п. Дрогобич живуть здорові. Просит.ся знайомих ласкаво повідомити про це родичів. 836 3—3

Емеритований надстражник скарбовий, жонатий, бездітний пошукує якої — небудь посади, зараз до обняття. — Адрес: „Emeryt“ Siersza kolo Trzebinia posie restant. 794 0—10